

Una solució altra que la independència?

written by Joan Fonollosa | 7 de gener de 2018

Amb tot l'enrenou de les eleccions, de la propera convocatòria del Ple de constitució del Parlament i la investidura del nou/vell president, han passat bastant desapercebudes unes declaracions del president Puigdemont al diari belga *Le Soir* del dia 13/11/17 on deia que “és possible una solució altra que la independència”.

En realitat no és que hagin passat desapercebudes, sinó que amb la voràgine de fets que es trepitgen els uns als altres no hi ha hagut temps per meditar-les una mica i posar-les en context. Ara, passats ja gairebé dos mesos i amb més dades a la mà, m'agradaria fer-ne una anàlisi una mica més reposada i treure'n algunes conseqüències.

Que el “tema català” es resolrà per la via de les negociacions i que, almenys els treballs preliminars, probablement ja han començat, sembla inqüestionable. La pressa de Rajoy per convocar eleccions el primer dia legalment possible i la pressa per convocar el Parlament també gairebé el primer dia possible contradiu tot el que el *gobierno* i el PP havien estat dient abans de llençar el famós 155. De fet també és sorprenent la facilitat amb què el Govern el va admetre i es va retirar sense defensar la República un cop proclamada, acceptant l'exili o la presó i presentant-se després a unes eleccions clarament irregulars i tramposes. A parer meu, tot això són signes que existeix un acord secret en el qual eleccions, convocatòria del Parlament i investidura no són altra cosa que els treballs preparatoris, forçats per la UE, per començar a negociar de veritat: es tractava de saber quina força real té cada part (eleccions) i que la part catalana estigui formalment constituïda (investidura).

Cal recordar dos principis fonamentals en tota negociació diplomàtica:

1) ningú ha de “perdre la cara”, és a dir, tothom ha de poder exhibir el resultat com un triomf, si més no parcial, i per tant

2) es tracta de trobar una solució a mig camí entre les posicions de les parts on tothom hi trobi elements suficients de la seva posició de partida i on, per la mateixa raó, segurament ningú no hi estarà del tot còmode.

I ara ve el moll de l'os: si Catalunya vol deixar de formar part de l'Estat espanyol, el qual es defineix com a indissoluble, existeix una solució intermèdia possible per fer de punt de trobada? És possible una síntesi entre dues posicions tan radicalment contràries?

La resposta és que sí, i en aquest camí cal entendre les declaracions de Puigdemont: es tracta d'anar preparant el terreny per poder exhibir el resultat com un triomf, encara que això no impliqui una independència plena. I de passada afeblir la posició de l'altra part mostrant la cara més oberta i dialogant per forçar que sigui Espanya qui digui que no.

Mirat fredament, Puigdemont no ha dit res de nou en realitat; és el que el catalanisme ha propugnat des de fa almenys un segle i mig: una solució que reconegui a Catalunya la seva personalitat i li doni totes les eines necessàries. Si l'independentisme ha arribat on ha arribat és perquè Espanya no ha volgut mai parlar-ne seriosament. Les darreres eleccions han deixat als únics que encara defensen un referèndum legal i acordat en una situació pràcticament residual. Però si, miraculosament, de sobte això fos possible, tothom –fins i tot la CUP– s'hi afegiria amb entusiasme.

I això que la solució estava sobre la taula des de sempre: només calia mirar la història i recuperar la idea fonamental de la Corona catalanoaragonesa: uns estats mútuament

independents units pel vincle merament nominal de tenir un sobirà comú. No fa tant de temps aquesta solució hauria obtingut un suport gairebé unànime a Catalunya; només el fet que no es tractaria d'una República sinó d'una monarquia amb un Borbó al capdavant, faria que ERC i la CUP s'hi trobessin incòmodes, però se'm fa difícil d'imaginar-los recomanant el no, tret que ho fessin amb la boca petita i només perquè no sigui dit. I tampoc no hauria estat tan difícil de vendre aquesta solució a una opinió pública d'Espanya acostumada a empassar-se qualsevol cosa: la "permanència i indivisibilitat de la nació espanyola" quedava garantida en la persona del rei i amb uns acords que asseguressin "la solidaritat interterritorial" (o sigui que els catalans seguíssim pagant la festa, encara que menys) el problema estava resolt. Però aquesta solució mai no ha estat presa en consideració per Espanya i va ser definitivament dinamitada per Felip VI en la seva allocució del 3 d'octubre; com a resultat dubto que avui fos acceptable per ningú a Catalunya. Sorprèn la immensa ceguesa –per no dir estultícia– del monarca i dels seus consellers que han deixat escapar miserablement l'oportunitat que tenien davant del nas per consolidar la dinastia per molt de temps (uns quants segles, potser?).

Això vol dir que l'hipotètic acord ha de ser un altre. El que segueix és un esbós de com jo l'imagino i faríem bé d'anar pensant si ens sembla acceptable una cosa d'aquest tipus abans que ens ho venguin com la gran panacea.

El territori de Catalunya es manté teòricament dins de l'Estat espanyol, però amb un sistema "autonòmic" ampliat, que en la pràctica li doni (quasi) totes les eines d'un Estat independent, en la mesura que un estat de la UE pot ser-ho. Això vol dir que només la legislació europea està per sobre de la catalana, que Catalunya és membre de la UE (i del COI, però potser no de l'ONU), que té seient al BCE i comissaris europeus, amb la seva pròpia diplomàcia i exèrcit (si és que decideix tenir-ne), etc., però no és una república sobirana,

sinó que és un ens polític especial dins del Regne d'Espanya.

És possible això? I, sobretot, coneixent com pensa i funciona Espanya, com es garanteix que complirà la seva part? No hi veig altra possibilitat que no sigui la mateixa UE qui ho garanteixi, de manera que Catalunya esdevingui una mena de protectorat europeu. Però un protectorat és sempre una solució transitòria i aquest també ho ha de ser; per tant, possiblement els acords incloguin un termini (posem vint anys?) perquè sigui la propera generació de catalans qui decideixi si esdevé una república totalment independent o si es reintegra a Espanya. Lògicament, durant aquest període Espanya haurà tingut temps d'educar prou la seva gent en la democràcia per acceptar amb naturalitat el resultat, que segurament seria aclaparadorament favorable a la plena independència.

Com ho veieu? Us sembla acceptable una solució així? Què acceptaríeu i què no? Em permeto recomanar-vos que hi aneu pensant abans que ens venguin una mala solució com si fos la vuitena meravella o, per contra, ens creguem tant això de la independència que no estiguem disposats a acceptar res més que una cosa impossible en la pràctica. Si aquest article serveix per obrir el debat, em donaré per més que satisfet.